

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.137.2026
Warszawa, 16 października 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr **15605** Pani Poseł Magdaleny Łośko w sprawie kary aresztu za jazdę bez biletu wskutek wielokrotnego uchylania się od płacenia grzywny, uprzejmie przedstawiam stanowisko Ministra Sprawiedliwości.

Ad 1

Poniżej przedstawiam dane dotyczące liczby orzeczeń z art. 121 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń* wprowadzonych do Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności w okresie: 01.01.2021 – 28.08.2026.

Rodzaj kary	Ustawa	Artykuł		łącznie	2021	2022	2023	2024	2025	2026
			orzeczeni e	5846	1038	958	1114	910	1065	784
			łącznie: dot. osób	4369	851	827	939	771	841	671

AKWU	Kodeks wykroczeń z 20.05.1971	121§1		34	7	6	7	6	7	1
			dot. osób	33	7	6	7	6	7	1
		121 §2		42	10	8	9	3	2	10
			dot. osób,	33	9	8	9	3	2	5
AZWU	Kodeks wykroczeń z 20.05.1971	121 §1		4567	802	779	890	694	792	623
			dot. osób	3574	695	689	779	607	666	547
		1219 2		1203	219	165	208	207	264	150
			dot. osób;	863	161	142	162	162	192	126

Opis:

AKWU – kara aresztu

AZWU – zastępcza kara aresztu za grzywnę lub za ograniczenie wolności

Ad 2

Przepis art. 121 § 1 k.w. penalizuje zachowanie sprawcy, który pomimo nieuiszczenia dwukrotnie nałożonej na niego kary pieniężnej określonej w taryfie, po raz trzeci w ciągu roku bez zamiaru uiszczenia należności wyłudza przejazd koleją lub innym środkiem lokomocji. Za popełnienie wskazanego wykroczenia możliwe jest wymierzenia kary w postaci aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

W polskim porządku prawnym kara ograniczenia wolności wymierzana za wykroczenie polega na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne lub potrąceniu określonej części wynagrodzenia za pracę – art. 20 § 2 pkt 2 oraz art. 21 § 2 k.w. Osoba ukarana sankcją w postaci kary ograniczenia wolności, co do zasady, nie trafia do Zakładu Karnego. To wymierzenie kary aresztu skutkuje osadzeniem sprawcy w jednostce penitencjarnej, co jednak istotne - kara taka trwa najkrócej 5 dni, najdłużej zaś 30 dni. Wymierza się ją w dniach (art. 19 k.w.).

Należy podkreślić, że okoliczności artykułowane w treści interpelacji odnoszące się do ciężkiej sytuacji życiowej oraz materialnej potencjalnych sprawców tego wykroczenia są brane pod uwagę przy wymierzeniu sankcji wykroczeniowej. Zgodnie z art. 33 k.w. organ wymierzając karę, bierze pod uwagę m.in. rodzaj i rozmiar szkody wyrządzonej wykroczeniem, stopień winy, pobudki, sposób działania, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, jego stosunki rodzinne, sposób życia przed popełnieniem

czynu i zachowanie się po popełnieniu wykroczenia. Regulacje kodeksu wykroczeń wskazują w art. 33 § 3 i 4, że przy wymierzaniu kary należy uwzględnić wymienione m.in. w tych przepisach okoliczności łagodzące i obciążające. Do okoliczności łagodzących należy m.in. działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem ciężkich warunków rodzinnych lub osobistych (art. 33 § 3 pkt 1).

Ponadto, obowiązujące dyspozycje kładą nacisk na prymat wymierzenia kar wolnościowych wobec sprawców wykroczeń. Zgodnie z art. 35 k.w. „Jeżeli ustawa daje możliwość wyboru między aresztem, a inną karą, areszt można orzec tylko wtedy, gdy czyn popełniono umyślnie, a zarazem za orzeczeniem kary aresztu przemawia waga czynu lub okoliczności sprawcy świadczą o demoralizacji sprawcy albo sposób jego działania zasługuje na szczególne potępienie”. Ponadto, w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można – biorąc pod uwagę właściwości i warunki osobiste sprawy – zastosować nadzwyczajne złagodzenia kary albo odstąpić od wymierzenia kary – art. 39 § 1 k.w.

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości brak jest obiektywnych podstaw do podejmowania działań legislacyjnych w zakresie przepisu art. 121 § 1 k.w. Szalbierstwo dotyczące usług publicznymi środkami lokomocji jest ujęte dość wąsko. Penalizowany jest bowiem trzeci przypadek wyłudzenia usługi w ciągu roku, poprzedzony nieuiszczeniem dwukrotnie nałożonej kary pieniężnej. A zatem dwa pierwsze przypadki wyłudzenia usługi w zakresie komunikacji nie stanowią wykroczenia. Także określona w tym przepisie sankcja wykroczeniowa jest właściwa, biorąc pod uwagę dobro prawne przeciwko którym czyn ten jest zwrócony, tj. mienie. Obowiązujące normy prawne gwarantują również, że okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych sprawy (w tym m.in. odnoszące się do bezdomności, ciężkiej sytuacji materialnej czy życiowej sprawcy) są brane pod uwagę przy wymierzaniu sankcji wykroczeniowej.

Z wyrazami szacunku

Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/